

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 3. majnika ob 10. uri dopoldne v Šmarju po sledečem vzporedi: 1. Zapisnik in dopisi. 2. O reformi priropisnega pouka. 3. Razgovor o društveni tridesetletnici. 4. Slučajnosti. Petje: Mohorska I. št. 61, Žirovnikova II. št. 5. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj zboruje prihodnjič ob 10. uri dopoldne v Gotovljah pri Zalcu, komor izleti v nedeljo dne 3. maja t. l. — Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Event. predavanje. (Nekaj o spodnještajerskem šolstvu.) 5. Iz šolske prakse. Vsi društveniki, kakor tudi obližnji p. n. koleginje in kolege iz vranskega okraja, iz savinjske in saleške doline so kar najprijazneje vabljeni! Odhod iz Celja z velenjskim vlakom ob $\frac{3}{8}$ zjutraj! Za odbor:

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje dne 3. maja t. l. v šoli na Vidmu. Pričetek ob 10. uri dopoldne. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Društvene zadeve. 3. Iz šolske prakse. 4. Volitev delegatov za letošnja glavno skupščino „Zaveze“. 5. Predavanje. 6. Nasveti. Prav obilne udeležbe pričakuje odbor.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je imelo v nedeljo, dne 25. marca t. l., svoje drugo letošnje zborovanje, ki je bilo precej dobro obiskano. Društvu so na novo pristopili: gđc. Matilda Lekar, učit. na Slivnici, gđc. Karla Kocjančič, učit. v Loki ter iz Primorskega došli tovariš g. Ludovik Ulčar, šol. vodja na Žusmu. — To pot je prvokrat in z dobrim uspehom nastopil društveni mešani pevski zbor, ki je pod vodstvom tovariša Ferlina zapel tri pesmi iz Mohorskih pesmaric. Le vztrajno naprej po započeti poti! Kjer se zbira učiteljstvo, tam naj se glasi tudi lepa pesem. — Tajnik, tov. Fr. Brinar, je prečital svoje poročilo o delovanju društva v pretečenem letu. K temu je dodal več spodbudnih nasvetov in želj, kako naj bi se društvo krepilo in kako nam je postopati, da si napravimo naša zborovanja koristna in prijetna. — Glede na prvi občni zbor „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ (glej dotični oklic v 6. številu „Učit. Tov.“) je naše društvo mnenja, da se taisti ne more vršiti letos v velikonočnih počitnicah, ker je do takrat prekratek rok; pač pa društvo želi, da se občni zbor skliče kmalu po Veliki noči v primernem času, ki ga (kakor tudi kraj občnega zbora) naj določi „Zvezino“ vodstvo. — Iz društvene blagajne se „Zvezi slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ pokloni 10 K. — Tov. Fr. Brinar je razložil bistvo najnovejše biološke metode pri prirodopisnem pouku ter je opozarjal na dotične metodične in učne knjige od dr. Schmeila (Založba Ervina Nägele v Stuttgartu). — Iz vprašalne skrinjice se je odgovarjalo: a) da se ima Schreiner-Hubadovo drugo berilo uvesti ne le na štirirazrednicah, ampak tudi na vseh drugih šolah; za katera šolska leta je taista uvesti, o tem sklepajo domače konferencije, b) da imajo prednost pred Leutemannovimi prirodopisnimi slikami dotične Janskyjeve slike, ki niso nič slabše, a za polovico ceneje od prej imenovanih. (Sploh se Janskyjeva zaloga učil toplo priporoča.)

V upravni odbor slov. štaj. učit. „Zveze“ sta bila izvoljena tov. g. Franc Ferline in tov. gđc. T. Sajovic. — Odposlanci k „Zavezi“ in k „Lehrerbundu“ se izvolijo v prihodnjem zborovanju, ki se vrši dne 3. maja t. l. v Šmarju.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 2. malega travna t. l. v Ptujju. Udeležba je bila dobra. Po običajnem pozdravu naznani g. predsednik, da je na novo našemu društvu pristopila gđc. Marija Škrbinec od Sv. Marjete niže Ptuja, kar se je z zadovoljstvom vzelo na znanje. — Pri tem zborovanju se je sklenilo, da društvo pristopi k „Zvezi slov. štaj. učit. društev“.

Potem pa je zanimivo predaval tovariš Herič o pouku v geometriji na ljudski šoli. Dokazal je, da so pravila v Močnikovi računici v marsičem jako pomanjkljiva. Glavna reč pri pouku v geometriji je, da se pokaže vse nazorno, kar je tudi g. predavatelj poudarjal.

Neki tovariš je potem omenil, da se še žalibog danes dogaja po nekaterih krajih, da učitelji (celo še nadučitelji) kličejo ob nedeljah pri cerkvi občinske in druge reči,

kar gotovo ne povzdiguje našega ugleda. Kako slabo ljudstvo sodi o tem, je navedel drug tovariš ta-le jako značilen primer: Pri neki občini na Št. ni bilo tajnika doma in župan, ki je bil navaden kmet, je nakaj malega v nedeljo pri cerkvi oznanil. Ali glejte! Ljudstvo je mrmralo, češ: to pač ne gre, da bi naš župan „klical“, to je „pregmaj“ za njega. Učitelj pa je za vse dober!? Navzoči izrečejo obžalovanje onim tovarišem, ki opravljajo tako za naš stan nečastno delo, obenem pa tudi izrečejo obžalovanje, da še vedno nismo tako plačani, da bi lahko stanu primerno živeli. Res, nehvaležnost je plačilo sveta!

Književnost in umetnost.

Knjige „Slovenske Šolske Matice“. Pravkar so izšle knjige „Slovenske Šolske Matice“ za leto 1902. Te knjige so: „Pedagoški letopis“ II. zvezek, uredila H. Schreiner in V. Bežek. Ta zvezek so napolnili s temeljitimi spisi: dr. J. Bezjak, dr. J. Tomišek, L. Lavtar, Fr. Orožen, Jož. Schmoranz, M. J. Nerat, Jak. Dimnik in Fr. Gabršek.

„Realna knjižnica“, I. del: Zgodovinska učna snov za ljudske šole. Drugi snopič. Spisal prof. Jos. Apih. (Srednjeveško plemstvo. — Križarske vojne in njih posledice. — Habsburžani. — Luksenburžani. — Srednjeveška mesta.)

„Učne slike k ljudskošolskim berilom.“ Prvi del: Učne slike k berilom v Začetnici in v Abecedniku. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. Ta knjiga obsega 49 učnih slik, ki so jih sestavili razni učitelji in učiteljice, katerih trud ne bo nemara brezuspešen. — O teh knjigah izpregovorimo prilično kaj več.

Zbirka učnih slik pripodanih hospitacijah krškega in litijskega okraja. Izdal Ljud. Stiasny. Učne slike so sestavili: Olga Kobau-Gasperin: Črka R in pravopisje v II. razredu; Ana Schmidinger in Josipina Schott: Mačka; Josipina Schott in Frančiška Lunder: Ponazorovanje računov 15—8 in 15—9; Josipina Schott: Množenje števila 9 in s številom 9; Avgust Jensko: Turki na Muljavi; Janko Levstik: Zavedanje po straneh neba; Janko Levstik: Pojm osebka; Janko Levstik: Rjavi premog. — Nadzornik Stiasny piše v predgovoru: „... to vendar kaže, da zna ceniti učiteljstvo korist hospitacij ter da stremi po napredku. Še več koristi pa bo sigurno imelo od njih, ako se pomnožijo te učne slike. Tako se bodo zamogli okoristiti od njih tudi oni, ki se jih niso mogli udeležiti...“ Resnica!

Mali vitez (Pan Volodijevski). Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. Izšel je I. zvezka VII. sešitek tega znamenitega romana. Založarnica Kleinmayr & Bamberg prodaja vsak sešitek po 40 h.

Ivan Cankar: Ob zori. Ljubljana 1903. Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg. Zavitek in okrasje izdelal Matija Jama. Cena 3 K, strani 174. To zbirko črtic in novel, ki jih je zbral Cankar v imenovani knjigi, ocenimo o prvi priliki.

Vestnik.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta si je izvolilo na zadnjem občnem zboru ta-le odbor: Fr. Gabršek, predsednik, Jakob Furlan, I. podpredsednik, Jožef Cepuder, II. podpredsednik, Juraj Režek, tajnik, Jakob Dimnik, blagajnik, E. Gangl, Fran. Črnagoj, Fran. Gärtner in Janko Likar, odborniki.

Smrtna kosa. Dne 8. t. m. je umrla našemu tovarišu Demšarju v Črnomlju njegova mlada soproga Jelica, rojena Šušteršič, ostavivši mu hčerko. Naše sožalje!

Odbor „Ljubljanskega učiteljskega društva“ je v zadnji seji dne 18. t. m. sklepal o mnogih važnih zadevah. V tekočem letu priredi več zabavnih in poučnih večerov in

izletov. Prvi večerni sestanek bo v soboto dne 25. t. m., kjer bo društvenikom razpravljati o honorarjih učiteljev na obrtnih pripravljavnicah. Vse natančneje zvedo društveni člani iz okrožnice. Dne 7. prih. mes. si ogledajo društveniki ljubljansko tobačno tvornico.

Uspoboljenostne preizkušnje za občne ljudske in meščanske šole se prično v Ljubljani dne 1. maja 1903 ob 8. uri zjutraj v poslopju c. kr. učiteljskega. Prošnje za pristop k tem izkušnjam naj se pošljejo c. kr. izpraševalni komisiji po predpisanem službenem potu do 25. aprila 1903.

Iz logaškega okraja. Letošnja okrajna učiteljska konferenca za logaški okraj se vrši dne 8. julija 1903 v Cerknici ob 10. uri dopoldne. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi praktičen nastop iz računstva v 4. razredu, in sicer se bo poučevalo direktno in indirektno. Referenta, ki praktično nastopi, določi c. kr. okrajni šolski nadzornik na dan konferencije.

Predavanje v „Slovenski Šolski Matici“. 8. t. m. je napravila „Slov. Šolska Matica“ v mali dvorani „Narodnega doma“ predavanje, pri katerem je govoril znani slovenski pedagog, ravnatelj H. Schreiner iz Maribora, o formalnih stopnjah. Ker so formalne stopnje sedaj na dnevnem redu, je umljivo, da se je učiteljstvo jako zanimalo za razmotrivanje g. Schreinerja, in zato je došlo v „Narodni dom“ toliko učiteljev in učiteljic, da jih je moralo mnogo stati celo v predsobi. G. govornik, katerega poznamo že iz njegovih prejšnjih razprav, je obravnaval stvarino temeljito, poljudno in nepretirano. V obče je zato, da se pouk vrši po gotovih stopnjah, vendar pa je mnenja, da bi ne bilo umestno niti koristno vsak pouk razkosati ravno na pet stopenj, ker bi dovedlo to učitelje do pustega formalizma! Mnogokrat mora ta ali ona stopnja odpasti; pri nekaterih predmetih pa je upoštevanje formalnih stopenj celo nemogoče. Med govorom, posebno pa ob sklepu, so pritrjevali navzoči z glasno pohvalo in burnim ploskanjem g. govornika.

V imenu „Šolske Matice“ in v imenu zbranega učiteljstva se je g. dež. šol. nadzornik Hubad prav presrečno zahvalil g. Schreinerju za njega predavanje. — Tudi mi pritrjujemo g. Schreinerju, iskreno želeč, da bi se uspešnemu in koristnemu poučevanju, katerega glavni namen so vendarle in v kljub vsemu oporekanju zgolj lepi in praktični uspehi, v prid že končno zedinili naši veliki pedagogi tudi glede formalnih stopenj. V tem pogledu bi skoro lahko obveljal stavek: Kolikor glav — toliko misli. In v tem primeru to ni prav!

Slovenska Šolska Matica je imela v preteklem letu članov:

1. Ustanovnih	25
2. Letnih:	
I. Koroško	17
II. Kranjsko	486
III. Primorsko:	
A. Goriško	183
B. Istra	24
IV. Štajersko	488
V. Dunaj, ...	9

Skupaj 1232

Lani je štela „Matica“ 819 članov, torej se je število pomnožilo za 413 članov.

Ljudsko šolstvo v Trstu. Po „Edinosti“ posnemljemo naslednje: Leta 1901—1902 je bilo v Trstu in njega okolici 28.762 šoloobveznih otrok. Od teh je pohajalo javne in zasebne ljudske in meščanske, kakor tudi višje in strokovne šole 20.056 otrok; od 8706 otrok se ne ve, ali se poučujejo privatno ali pa sploh ne pohajajo šole. Ker je gotovo, da se jih udeležuje le malo privatnega pouka, in da je število onih, ki so na vnanjih šolah, minimalno, se sme pač reči, da je v Trstu in njega okolici skoraj 8706 otrok brez pouka. To pa znaša specialno za Trst 24%, za okolico pa celo 50% šoloobveznih otrok, ki ne uživajo nikakega pouka. Slovenske meščanske šole nima Trst. Od 44 javnih ljudskih šol je samo 11 slovenskih. Vseh razredov (brez paralelek) je 229, od teh imajo Slovenci samo 40 t. j. 18%.

Vročinske počitnice. V Nemčiji delujejo na to, da bi se uvedle vročinske počitnice tudi tam, kjer jih še ni. Ne-

davno so se sešli šolski voditelji okraja Düsseldorfa. Referent rektor Leutz je izjavil, da so fiziologi in psihiatri za to, da odpadejo popoldanske šolske ure za dobe velike vročine in da se te ure nadomeste predpoldne, zakaj popoldanski pouk o tem času je prava muka za otroke in učiteljstvo. Ta pouk vpliva v slabem smislu napram učiteljstvu in mladini. Otroci in učiteljstvo slabo izgledajo, nervoziteta se širi i. t. d. Tudi pri nas v Avstriji so se že tuintam uvedle vročinske počitnice. A take počitnice so veljale le za mesta. Take počitnice se morajo uvesti tudi po vaseh. Kaj mislijo šolske oblasti, da so učitelji(ce) in otroci Čulukafri, ker se morajo v šoli mučiti v najhujši vročini od 9.—12. in od 1.—3. ali 4? — To se mora odpraviti!

Šole v nemški Afriki. Nemčija se trudi povzdigniti šolstvo v nemškem delu Afrike. V krajinah, nahajajočih se pod nemškim varstvom, je 370 šol z 27.600 zamorskimi otroki. Vladnim šolam so postavili smoter, iz teh zamorcev izčrpati naraščaj v prilog potrebnega osebja za oskrbovanje te dežele, in pouk nemškega jezika je glavna naloga teh šol. — Nemška Afrika ima 20 vladnih šol s 6 evropskimi in 41 zamorskimi učitelji z 1438 učenci. V Kamerunu sta 2 državni šoli, v katerih je 917 učencev. Poleg teh šol so pa tudi rokodelske šole in kmetijski zavodi. V južnem delu nemške Afrike potrebujejo še nekaj šol za otroke bele polti. Vlada je tamkaj že ustanovila v 4 glavnih okrajih, kjer se nahajajo beli naseljenci, nekaj šol, ki jih pohaja 52 otrok, med temi otroki so celo otroci Burov in Angležev, ki so se v tej koloniji naselili. — Tako postopa Nemčija v Afriki. — Kako pa pri nas v Avstriji? — Samo v slovanskem delu Istre je 17.000 otrok brez šol. — Kaj delajo šolski sveti? Kaj je delal bivši c. kr. deželni šolski nadzornik vitez Klodič, ki je bil 25 let deželni šolski nadzornik za ljudsko šolstvo na Primorskem? Minulo leto je stopil v pokoj in je postal za zasluge dvorni svetnik. — Kaj pa delajo drugi okrajni šolski nadzorniki v tamošnjih okrajih? Ali spé? — Ali ne znajo, da pravi narodna prislovica: „Narod bez škola jest narod bez budućnosti.“ — Na noge, kar leze in gre! Na noge, slovanski poslanci, in zahtevajte povsod šol! Merodajnim krogom pa kličemo: „Videant consules“.

Nesreča v telovadnici. V telovadnici graške gimnazije se je pri telovadbi dijaku III. gimn. razreda Maksu Utzerju nek klin zasadi v trebuh pod želodcem in mu predri želodec. Težko ranjenega dijaka so prepeľjali na kliniko, kjer je prestal nevarno operacijo.

Knjige naprodaj. Bolehav slovenski pisatelj razprodaja svojo knjižnico. Naslov knjig in pisatelja pove naše uredništvo.

Št. 766. Kranjsko.

Št. 765. Na petrazrednici v Postojni je eno mesto učitelja stalno popolniti. Postranski zaslužek na obrtno-nadaljevalni šoli znaša letnih 240 do 300 K. Prošnje so predpisanim potom vlagati semkaj do 10. maja 1903. C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 11. aprila 1903.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 765. Na dvorazrednici v Slavini je eno učno mesto stalno popolniti. Prošnje so vlagati semkaj do dne 10. maja 1903. C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 9. aprila 1903.

Št. 491. Na štiritirazrednici v Starem trgu pri Ložu je popolniti izpraznjeno učno mesto. Prošnje so vlagati semkaj do dne 6. maja 1903. C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 5. aprila 1903.